

основі дерев'яних конструкцій є лідером на ринку внутрішніх дверей, де вони займають понад 80%. За показниками 2019-2021рр. спостерігався стабільний розвиток ринку, інноваційні тенденції та зростаюче бажання споживачів в унікальних інтер'єрах [2].

Через високу конкуренцію на українському ринку міжкімнатних дверей кожен виробник використовує схожі матеріали і більшість моделей дверей не відрізняються зовні. Лише позиціонування може бути використане для вирішення цієї ситуації шляхом створення додаткової цінності продукту, щоб споживачі не обирали ці вироби переважно на основі ціни.

Список використаних джерел:

1. Ціновий розподіл ринку міжкімнатних дверей: фотовиставка. Укрстат. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Найбільший забудовник України. Міністерство фінансів України. URL: <https://minfin.com.ua/realty/rating/2019>

ТРАНСФОРМАЦІЯ МОДЕЛЕЙ ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ПІДПРИЄМНИЦТВА

В. В. СМАЧИО, д.е.н., професор

Є. О. КОРОЛЬОВ, здобувач ступеню PhD

Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

Наш світ швидко та неспинно змінюється, що штовхає науковців розробляти різноманітні моделі, які б могли описати ці зміни. Існує певна сукупність концепцій, які описують зовнішнє середовище, світ, в якому ми живемо та здійснюємо підприємницьку діяльність. Це концепції або, як досить часто говорять, моделі світу: SPOD, VUCA, BANI та інші. Їх характеристика представлена в табл. 1.

Таблиця 1 - Характеристика моделей, які описують зовнішнє середовище[1-3]

Модель	Період	Характеристика
SPOD	до 1980-х	Steady – стабільний, постійний, рівномірний, сталий; predictable – передбачуваний, очікуваний; ordinary – простий, постійний; definite – визначений, врегульований, фіксований
VUCA	3 1980-х (2000-х)	Volatility - непередбачуваність, мінливість, нестійкість, uncertainty - невідомість, невизначеність, неоднозначність, розпливчастість, недостовірність; complexity - заплутаність, складність, переобтяженість; ambiguity - неясність, неоднозначність, двозначність основних умов та ситуацій.”
BANI	3 2016р. (2020 р.)	Brittle – крихкий; anxious – тривожність; nonlinear – нелінійний; incomprehensible – незбагненний.

DEST	з 2022р.	disorder – суспільство, де панує безлад, хаос;– egocentric – егоцентричність влади;– suppression – замовчування інформації, придушення волевиявлення народу;– turbulent – турбулентне бізнес-середовище.
SHIVA	з 2022р.	Split – розщеплений; horrible – жахливий, супроводжується постійним почуттям тривоги; inconceivable – неймовірний, формує ситуацію невпевненості; vicious – нещадний; arising – відроджується, після кризи ринок товарів і послуг змінюється, тому відновленими будуть ті, хто першими адаптуються до нових умов.
TACI	з 2022р.	Turbulent -турбулентний; accidental – випадковий; chaotic – хаотичний; inimical -ворожий/

Як бачимо, найпершою є модель світу SPOD, яка описувала середовище існування людства до 80-х, а в деяких випадках кажуть до 2000-х років минулого сторіччя. Цей світ був стабільний, передбачуваний, прогнозований, досить простий і врегульований. Звісно, вести підприємницьку діяльність в такому середовищі було легко – працювали відомі закони та паттерни поведінки. На зміну світу SPOD прийшов світ VUCA. Вважають, що термін VUCA з'явився на початку 90-х років і пов'язаний з ім'ям американського полковника Стефана Гарроса, доктора поведінкових наук [3]. Тоді він працював над вирішенням завдання, сформульованого керівництвом Пентагону: як треба діяти військовим, коли бойові обставини постійно змінюються. Економісти Уоррен Бенніс і Берт Нанус привнесли цей термін у сферу бізнесу, описавши його у своїй книзі «Лідери». На початку 2000-х лідери ринку, такі як Coca-Cola, Apple і Hewlett Packard, почали використовувати модель VUCA для своїх стратегій [1]. Але на сьогодні і він вже не описує ті виклики, з якими стикається людство.

У статті Facing the Age of Chaos ("Зустріч з епохою хаосу") професор Каліфорнійського університету Жаме Кассіо (Jamaïs Cascio) запропонував новий термін – VANI. Тому зараз науковці говорять про VANI світ, який є крихким, тривожним, нелінійним та незрозумілим. Вважалося, що цей світ протримається від 5 до 7 років, але для України він завершився 24 лютого 2022 року, коли світ навколо нас і життя рухнуло і зламалося і ми не знаємо чого очікувати в майбутньому і яке буде наше майбутнє. Тому можна вважати, що з 2022р. підприємці мають вести діяльність в абсолютно новому світі, які описують моделями DEST, SHIVA, TACI. Найбільш песимістичною та лякаючою є модель SHIVA, яка говорить про життя в жахливому світі. Також характеристикою нового світу є турбулентність. Позитивним аспектом, який стосується перспектив розвитку є arising як характеристика відродження.

Узагальнюючи, відмічаємо швидко трансформацію характеристик оточуючого середовища, в якому сучасні підприємці мають здійснювати свою діяльність. Це ускладнює стратегічні аспекти управління та планування, прийняття управлінських рішень не тільки в умовах невизначеності, але й в умовах постійних нелінійних змін та неявних зв'язків.

Список використаних джерел:

1. The World VUCA and BANI That Will Replace Them
URL: priceva.com/blog/transforming-world-vuca-bani-shiva-taci

2. Чалюк, Ю. (2022). Глобальний соціально-економічний розвиток в умовах VUCA, SPOD, DEST TA BANI світу. *Економіка та суспільство*, (36).
<https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-36-21>

3. Печерна А. На зміну VUCA прийшов BANI-світ: що допоможе адаптуватися URL: <https://osvitanova.com.ua/posts/5601-na-zminu-vuca-pryishov-bani-svit-shcho-dopomozhe-adaptuvatysia>

ЗАХОДИ ЩОДО ПІДТРИМКИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

М. М. ЧУЙКО, к.т.н., доц.

К. В. ДЕЙНЕГА, здобувач ступеня доктор філософії

Українська інженерно-педагогічна академія

На сьогодні соціальне підприємництво в Україні відіграє важливу роль у вирішенні соціальних проблем та сприяє сталим змінам в суспільстві. Розвиток вітчизняного соціального підприємництва вимагає комплексного підходу та ряду заходів з боку уряду, бізнесу та громадськості. Нормативне регулювання є ключовим чинником для стабільного та ефективного розвитку соціального підприємництва в країні.

З метою сприяння підтримки та розвитку соціального підприємництва в Україні та його нормативного регулювання нами запропоновано впровадження наступних заходів.

Створення сприятливого правового середовища:

- розробка та удосконалення законодавчої бази, що регулює соціальне підприємництво, з метою забезпечення чіткості, прозорості та захисту прав соціальних підприємств;

- визначення критеріїв і стандартів, що визначають соціальні підприємства, надання їм певного правового статусу та певних переваг, наприклад, податкових пільг або підтримки при отриманні фінансування.

Фінансова підтримка:

- розробка програм фінансової підтримки для соціальних підприємств, включаючи надання грантів, субсидій та інших фінансових інструментів;

- створення спеціальних фондів або банків, що надають доступ до фінансування для соціальних підприємств за вигідними умовами;

- залучення інвесторів, які цікавляться соціальним впливом та готові вкладати кошти в підприємства, спрямовані на вирішення соціальних проблем.

Освіта та інформаційна підтримка:

- запровадження освітніх програм для підприємців та потенційних засновників соціальних підприємств, а також для підвищення рівня обізнаності населення щодо соціального підприємництва та його переваг;